

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

***Co zrobić, żeby wychowanie
nastolatka nie stało się
koszmarem?***

Ewelina Pakosz – Szydłowska, Jolanta Sajkowska

17 września 2010 roku

„TRANSFORMERSI” CZYLI NASTOLATKI W OKRESIE PRZEMIANY

- Do szkoły gimnazjalnej trafiają młodzi ludzie w okresie, będącym przejściem z dzieciństwa do wieku dorosłego
- To niezwykle ważny czas transformacji, trudny dla dorastających, ponieważ niemal wszystko w ich życiu i w nich samych zmienia się
- Trudny jest również dla dorosłych, którzy te zmiany powinni rozumieć i dostosowywać swoje metody wychowawcze do nich

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

3

- Konieczna do zrozumienia młodych ludzi w okresie dorastania jest znajomość prawidłowości rozwojowych czyli poznanie tego, czego należy się spodziewać, co jest normą, nawet jeśli sprawia wrażenie zupełnego zamętu
- Gimnazjaliści znajdują się w okresie tzw. kryzysu normatywnego, są nękani wątpliwościami dotyczącymi nich samych i świata; pełni niepokoju budują swoją tożsamość
- Dla zachęcenia do podjęcia przez Państwa własnych studiów w tym zakresie przytoczymy nieco informacji o tym co przynosi 13, 14, 15 rok życia

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

Trzynastolatki ... poszukują siebie samych, mają bogate życie wewnętrzne. Naturalne dla nich będzie zamykanie się w sobie, niekomunikatywność. Jak „kolczaste jeże” chronią wrażliwe wnętrze. Są niepewne siebie i podejrzliwe. Lubią przebywać same. Mają upodobanie do sekretów.

Są bardzo skupione na sobie, przeczulone na punkcie własnego ciała. Skłonne do rozczarowań.

Ich emocje pozostają zależne od tego co o sobie myślą, a to zmienia się często. Trudno nadażyć za zmianą ich nastroju. Bywają bardzo krytyczne.

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

5

Czternastolatki...

Ten wiek cechuje ogromna energia i werwa. Czternastolatki lubią być zajęte.

Przyjaciele odgrywają istotną rolę w ich życiu. Przebywanie z rówieśnikami zajmuje im dużo czasu, co bywa powodem konfliktów z rodzicami.

Rośnie ochota eksperymentowania z używkami, bywania na „imprezach”, „randkowania”.

W stosunku do rodziców są ogromnie krytyczni, ale jednocześnie potrzebują ich uwagi, czułości i akceptacji. Niezmiernie trudno zrozumieć ich potrzeby, trudno im dogodzić.

Ujawnia się dwoistość zachowania nastolatków w tym wieku – są zupełnie inni w domu i poza nim.

Potrzebują od dorosłych dystansu i poczucia humoru, z jakim sprawowana będzie kontrola. Dobrze jest ograniczyć ingerowanie, dać swobodę w radzeniu sobie z problemami. Czternastolatki nieźle potrafią rozwiązać większość problemów.

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

Piętnastolatki... pragną być niezależne i samodzielne. Doceniają respektowanie tych potrzeb przez dorosłych. I choć mogą mieć problem z ponoszeniem odpowiedzialności za własne decyzje, warto nie torpedować ich pomysłów.

Dyskutują i choć może to wyglądać na wyklócanie się, to jednak jest ważnym procesem budowania własnych opinii. Uwielbiają mieć własne opinie!

Mają spory potencjał intelektualny, ale nie lubią narzucania tematów.

Z przyjaciółmi starają się spotykać tak często, jak tylko to możliwe. Niezmiernie cenią ich zdanie. Poszukują popularności.

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

7

- Powyższe informacje to tylko część bardzo ważnej wiedzy na temat prawidłowości dorastania.
- Konieczne jest spostrzeganie zachowań nastolatków na tle norm rozwojowych.
- Trzeba pamiętać, że to, co w innym okresie może niepokoić, będzie czymś naturalnym dla nastolatka. Niezbędnym dla jego rozwoju.
- Zawsze należy zadawać sobie pytanie „Czy to norma dla tego wieku?”

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

8

Tak jak wszyscy ludzie, nastolatki żyją w określonym środowisku. W tym wieku największe znaczenie i największy wpływ wywiera na młodego człowieka środowisko rówieśnicze.

J. Sajkowska, E. Pakosz - Szydłowska

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

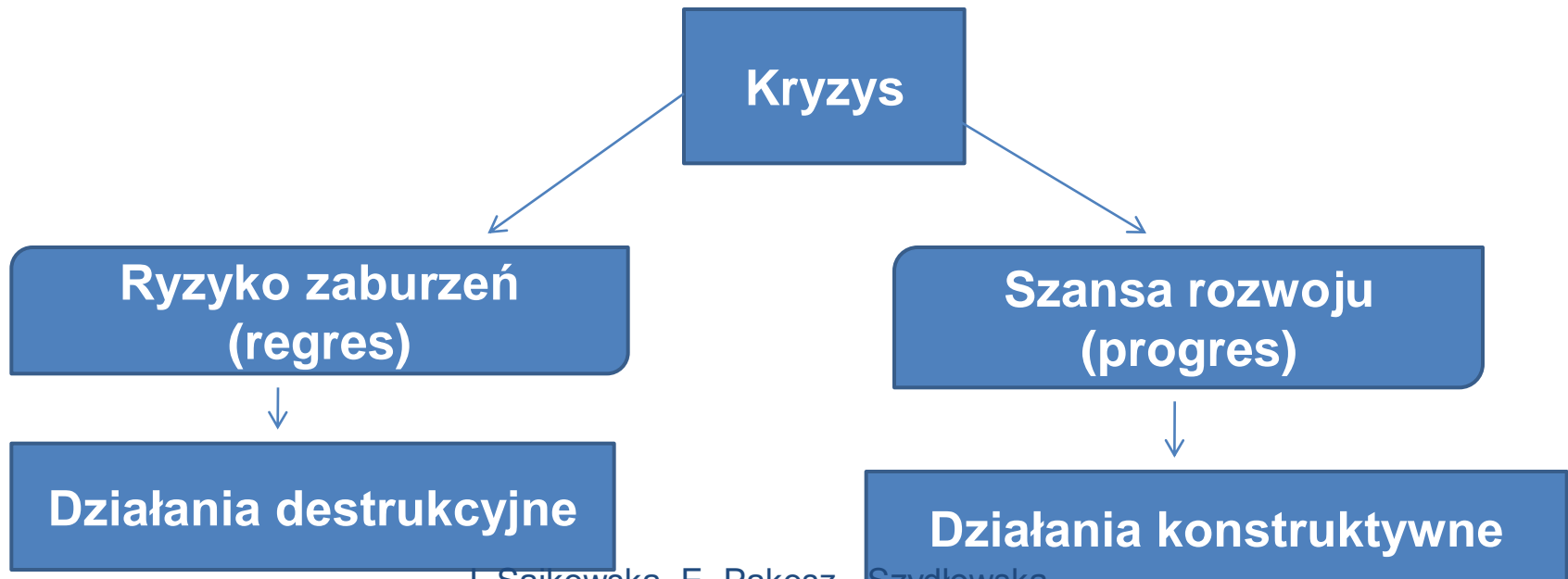
- Kryzys adolescencyjny w dużej mierze wynika z konieczności sprostaniam oczekiwaniom wszystkich systemów, w których funkcjonuje nastolatek, a on sam nie ma jeszcze wystarczającej dojrzałości do dokonywania wyborów, zgodnych z własnymi wartościami.
- Rodzi to ciągłe konflikty wewnętrzne i zewnętrzne, które przekraczają możliwości radzenia sobie.

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

10

Kryzys, w potocznym rozumieniu, kojarzy się z trudnością, rozumianą jako sytuacja niekorzystna, załamanie, pogorszenie stanu dotychczasowego.

Jednak należy go interpretować dwojako:

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

11

To, które działania będzie preferował nastolatek, w dużej mierze zależy od jego wcześniejszych doświadczeń oraz od postawy znaczących dla niego osób dorosłych – rodziców, wychowawców, nauczycieli, trenerów, księży itd.

Radzenie sobie z kryzysem

- apatia, zubożenie
- ucieczka w świat wirtualny
- rozładowanie napięcia poprzez:
 - środki psychoaktywne
 - autoagresję
 - tendencje samobójcze

- aktywność fizyczna
- pasje życiowe
- zaangażowanie w określoną religię, ideologię
- poszukiwanie społecznego znaczenia (np. wolontariat)

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

12

Co możemy zrobić jako dorośli, by pomóc nastolatкови:

- stopniowo przekazuj mu odpowiedzialność za kierowanie własnym życiem
- uszanuj podejmowane przez niego decyzje
- pozwól mu poczuć ich konsekwencje – tylko tak nauczy się dokonywać mądrych wyborów
- pozwól mu przejmować inicjatywę, ale bądź gotów do pomocy, jeśli cię o nią poprosi

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

13

Co możemy zrobić jako dorośli by pomóc nastolatкови:

- zachęcaj go do samodzielnego myślenia
- nie krytykuj, unikaj frazesów i prawienia kazań
- zaakceptuj jego nieprzewidywalność – popadanie w skrajności, zmienność nastrojów i zdań
- ustal razem z nim jasne zasady i granice
- poznaj jego przyjaciół
- okazuj uwagę i zainteresowanie jego sprawami

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

14

Szczególna rola nauczyciela – co możesz zrobić aby uczniowie nie traktowali cię jak wroga:

- okazuj zainteresowanie każdym uczniem
- witaj się z nimi tak, żeby widać było, że ich lubisz
- zwracaj się do nich po imieniu
- rozmawiaj z nimi na ważne dla nich tematy
- podkreślaj rzeczy dobre, a mniej mów o złych
- słuchaj ich uważnie, pozwól im przedstawić swoje racje
- nie używaj przezwisk, nie bądź złośliwy ani cyniczny
- postaraj się poznać mocne strony każdego ucznia
- zachęcaj ich do wypowiedzania własnego zdania
- dziel się z ich rodzicami pozytywnymi informacjami na temat ich dziecka

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

15

**Wspólny cel dorosłych (rodziców i nauczycieli)
w wychowaniu nastolatka**

pomoc w rozwinięciu potencjału i „wyposażenie”
w umiejętności, niezbędne w dorosłym życiu
Aby było to łatwiejsze, jedni i drudzy, muszą
działać:

SOLIDARNIE KONSEKWENTNIE UCZCIWIE

GLIWICKIE FORUM OŚWIATOWE

16

Opracowano na podstawie:

Czy dorastanie musi być trudne – Lucyna Bakiera. Wydawnictwo Naukowe Scholar. Warszawa 2009

Jak mówić do nastolatków, żeby nas słuchały. Jak słuchać, żeby chciały z nami rozmawiać – A. Faber, E. Mazlish. Media Rodzina. Poznań 2006

Nastolatki – Francoise Dolto. Wydawnictwo WAB. Warszawa 1995

Rozwój psychiczny dziecka od 10 do 14 lat. Poradnik dla rodziców, psychologów i lekarzy – F.L.Ilg, L.B. Ames, S.M. Baker. GWP. Gdańsk 1998